

เหตุให้เกิดทุกข์

ประพันธ์เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑

ฉบับปรับปรุงรูปเล่มใหม่แต่คงเนื้อหาเดิม พุทธจิกายน ๒๕๕๙

วัตถุประสงค์ เพื่อน้อมบูชาคุณหลวงพ่อดุล ธิปุปปญโญ
เนื่องในวาระครบรอบ ๘ ปี วันละสังขารของหลวงพ่อดุล
เมื่อวันที่ ๑๑ พุทธจิกายน ๒๕๕๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พุทธจิกายน ๒๕๕๙

จำนวนพิมพ์ ๔,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ คณะศิษย์หลวงพ่อดุล ธิปุปปญโญ

ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดลอกหรือพิมพ์ซ้ำเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้
กรุณาติดต่อ วัดป่าบ้านค้อ ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านฝ้อ จ.อุดรธานี ๔๑๑๖๐
โทร. ๐๘๙-๔๑๖-๗๘๒๕, ๐๘๕-๔๕๓-๓๒๔๕

อีเมล watpabankoh@gmail.com www.watpabankoh.com

ทำอาร์ตเวิร์คและพิมพ์ที่
หอรัตนชัยการพิมพ์

๓๓/๒๘ ซอยเพชรบุรี ๕ ถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐๘๐-๒๐๑-๒๒๗๗, ๐๘๑-๔๐๘-๑๕๗๘
email: horatanachai@gmail.com

“

เมื่อปัญหาเกิดจากความคิด
เราก็ต้องฝึกความคิดมาหักล้างกันเอง
เมื่อปัญหาเกิดจากความเห็นผิด
ก็ต้องฝึกความเห็นถูกมาหักล้าง เช่นกัน

”

อิฐที่แปรรูปภาพเมื่พระชาตุ

คำปรารภ

ที่ข้าพเจ้าได้อธิบายในความหมายของตัณหาและ
ขันธห้านี้ ก็เพราะมีหลายคนที่ยังไม่เข้าใจในความหมาย
ที่ถูกต้อง ตีความหมายผิดจากหลักความเป็นจริงไป
เมื่อตีความหมายผิดก็จะเกิดความเข้าใจผิดและเกิด
ความเห็นผิดได้ ถ้าหากเกิดความเห็นผิด การนำไป
เป็นอุบายการภาวนาปฏิบัติก็ต้องผิดไป ถึงจะมีความตั้งใจ
จริงจั่งแน่วแน่ในการปฏิบัติอยู่ก็ตาม ก็จะเป็นความจริงจั่ง
ไปในทางที่ผิดไปโดยไม่รู้ตัว สุตมยบัญญัติ การศึกษา
ในภาคปริยัตินั้นศึกษาได้ เมื่อศึกษามาแล้ว การตีความ
หมายในหลักจันตามยบัญญัตินั้นจะตีความถูกต้องหรือไม่
ถ้าตีความถูกต้องก็จะมีความเห็นชอบในขั้นเริ่มต้น และจะมี
ความเห็นชอบในการภาวนาปฏิบัติต่อไป

เรื่องของตัณหาและเรื่องของขันธห้า เป็นหลัก
ในการใช้สติปัญญาพิจารณาให้เข้าใจ มิใช่ที่จะอ่านรู้ตาม
ตำรามาแล้วจะหยุดอยู่เพียงเท่านี้ ต้องใช้สติปัญญามาวิจัย
วิจารณ์ให้เกิดความแยบคายอยู่เสมอ จนจิตยอมรับ
ความเป็นจริงจากปัญญาอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน เกิดความ
หายสงสัยภายในจิตเอง เมื่อจิตหายสงสัยเมื่อไรก็จะเกิด

การถอนตัวจากสิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นเมื่อนั้น ขอให้ผู้ปฏิบัติ
ทั้งหลายจงฝึกสติปัญญาพิจารณาอยู่บ่อย ๆ ความรู้แจ้ง
เห็นจริงตามความเป็นจริงในสังขารมก็จะเกิดขึ้นจากตัวท่านเอง

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ
(พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ)

สารบัญ

	หน้า
เหตุให้เกิดทุกข์	๑๓
นิสัยของมนุษย์	๑๕
มนุษย์มี ๔ ประเภท	๑๘
โลกมนุษย์เป็นสถานที่สร้างกรรม	๒๔
การเวียนว่ายตายเกิดเนื่องจากตัณหา	๓๐
อย่ายึดมั่นถือมั่น	๓๔
กามตัณหา	๔๖
เรียนรู้ในตำราและรู้จริงจากปัญญา	๕๖
ฝึกพิจารณากัมมัฏฐานห้า	๖๐
กามคุณห้ามีรูปเป็นสำคัญ	๖๒
คำสอนของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์เหมือนกัน	๖๔
เวทนา	๖๗

	หน้า
สัญญา	๗๒
สังขาร	๗๗
สมมุติและสังขารเป็นของคู่กัน	๘๐
วิญญาณ	๙๓
รู้เห็นตามความเป็นจริงด้วยปัญญา	๑๐๓

จิตจะมีความบริสุทธิ์หมดจดอย่างสมบูรณ์ได้
เมื่อด้วยปัญญาเท่านั้น

เหตุให้เกิดทุกข

เหตุให้เกิดทุกข์

วิฆจจักร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนของจิตวิญญาณไม่มีกาลสมัย เมื่อใดใจยังมีตัณหาคือความอยาก เมื่อนั้นจิตวิญญาณยังต้องการอยู่ในสามภพนี้ตลอดไป มีทั้งสมหวังและผิดหวัง มีทั้งสุขและทุกข์ ทั้งหัวเราะและร้องไห้ปนกันไป ในสามภพนี้เป็นสถานที่พักชั่วคราวเท่านั้น จิตวิญญาณจะไปอยู่แบบถาวรตายตัวตลอดไปไม่ได้ จะมีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยที่สร้างเอาไว้ จะอยู่ในภพนั้นบ้างภพนี้บ้าง แล้วก็ผ่านไปไม่คงที่ จะมีความพอใจยินดีอยากจะอยู่เป็นหลักฐานตลอดกาลไม่ได้ หรือจะไปไหนอยู่ที่ไหนเอาตามใจชอบก็ไม่ได้เช่นกัน

เหมือนกับบุคคลอยู่ในแพกลางมหาสมุทรจะกำหนดทิศทางให้แก่ตัวเองไม่ได้เลย จะไปตกค้างอยู่ที่ไหนอย่างไร ก็จะเป็นไปตามกระแสของลม ฉะนั้น **ผู้จะไปเกิดในภพชาติใดจะมีกรรมเป็นตัวกำหนดให้ไปเกิดในที่นั้นๆ** ผู้ทำกรรมดีเอาไว้ก็จะได้ไปเกิดในภพชาติที่ดี ผู้ทำกรรมที่ไม่ดีเอาไว้ก็จะได้ไปเกิดในภพชาติที่ไม่ดี กรรมจะให้ความเป็นธรรมแก่ทุก ๆ คน แต่บุคคลไม่ยอมรับผลของกรรมชั่วที่ตัวเองทำเอาไว้ แต่ก็หนีไม่พ้นจะต้องได้รับผลของกรรมชั่ว

ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่กรรมทำคนละอย่าง คนหนึ่ง
ทำกรรมชั่ว คนหนึ่งทำกรรมดีเมื่อชีวิตหมดไปก็จะแยกทาง
ไปตามกรรมใครกรรมมัน เว้นเสียผู้มีศีลเสมอกัน
มีความเห็นเหมือนกันและได้ทำกรรมอย่างเดียวกัน
พวกนี้ไปไหนไปด้วยกัน เกิดที่ไหนไปเกิดด้วยกันได้

ผู้ที่มีความทุกข์ได้ลดร้อนใจ
มีสาเหตุเนื่องจากไม่ชอบรมความจริง
สิ่งใดไม่ถูกใจไม่ชอบใจ
ก็จะเกิดความรู้สึกรมในสิ่งนั้นไม่ได้

โลกมนุษย์เป็นสถานที่สร้างกรรม

ฉะนั้น โลกมนุษย์นี้เป็นสถานที่สร้างกรรม โดยเฉพาะคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีการสร้างกรรมกันหมดทุกคน พระพุทธเจ้าสร้างบารมีก็มาสร้างในโลกมนุษย์ บารมีที่เต็มเปี่ยมสมบูรณ์ก็เต็มอยู่ในโลกมนุษย์นี้ มีดวงตาเห็นธรรมมีสติปัญญาละอาสวกิเลสตัดงาทะลักกันในโลกมนุษย์นี้ หรือพระอรหันต์อริยสาวกก็เช่นเดียวกัน ก็ได้มาบำเพ็ญบารมีอยู่ในโลกมนุษย์นี้ จนได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ก็ได้บรรลุธรรมในโลกมนุษย์นี้ หรือผู้จะไปตกนรกอเวจี ไปเกิดเป็นเปรต เกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน เป็นอสุรกาย ก็ทำกรรมชั่วอยู่ในโลกมนุษย์นี้เช่นกัน

ฉะนั้น โลกมนุษย์จึงเป็นศูนย์กลางเป็นต้นทางของจิตวิญญาณ ที่จะไปท่องเที่ยวในวัฏจักรอื่นต่อไป เหมือนกับท่าอากาศยาน ใครต้องการไปเที่ยวที่ไหนประเทศใดก็ตีตั๋วไปสายการบินนั้นๆนี้ฉันใด ใครอยากจะไปสู่ภพไหนชาติใดก็สร้างกรรมประเภทนั้นๆ ผลของกรรมจะเป็นเครื่องบินพาท่านไปเอง

ตามปกติแล้วจิตวิญญาณไปเกิดในที่ไหนจะติดใจพอใจอยู่ในที่แห่งนั้น ถ้าได้เกิดในโลกมนุษย์ก็จะมีความหวั่นความอาลัยไม่ยอมไปในภพไหนเลย ความหวั่นความยินดีนี้เอง จึงเป็นตัวถ่วงใจผูกใจเอาไว้ จะเข้าใจว่าโลกมนุษย์นี้มีความสุขดีแล้ว มีสิ่งให้เสพสุขได้ตามใจชอบ ต้องการในสิ่งใดก็พอหาได้ อยากชมวิวิวาททัศน์ความสวยงามของโลกก็มีดู อยากสัมผัสในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะที่ถูกต้องก็หาสัมผัสได้ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า โลกมนุษย์นี้มีความงามอนเหมื่อนนราครถ มีคำต่อไปว่า **มีผู้โง่เขลาเท่านั้น** **ข้องอยู่ ผู้มีสติปัญญาที่ฉลาดรอบรู้หาข้องอยู่ไม่** ถ้าเราใช้วิจารณ์พิจารณาพิจารณาในคำสอนของพระพุทธเจ้าในบทนี้จะเป็นอุบายสอนใจตัวเองได้เป็นอย่างดี

ผู้ที่มีความทุกข์เดือดร้อนใจ มีสาเหตุเนื่องจาก **ไม่ยอมรับความจริง สิ่งใดไม่ถูกใจไม่ชอบใจก็จะเกิด** **ความรู้สึกกริบในสิ่งนั้นไม่ได้** เป็นในลักษณะเข้าข้างตัวเอง ไม่ยอมรับในสิ่งที่ไม่ถูกใจ ไม่ว่าจะสิ่งใด จะต้องให้เป็นไปตามใจชอบทั้งหมด ไม่ยึดหยุน มีความเห็นอย่างไร มีความเข้าใจเป็นอย่างไร ก็อยากให้สิ่งทั้งหมดเป็นไปตามความเข้าใจอย่างนั้น **นี่คือคึกษาสภาพความเป็นอยู่ของโลกไม่ทั่วถึง** **ไม่เข้าใจในกระแสโลกที่มีอยู่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง**

การศึกษาธรรมก็คือศึกษาหลักของธรรมชาติคือความเป็นจริง ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วมีการตั้งอยู่ชั่วขณะแล้วก็เปลี่ยนแปลงไปหรือดับไป ความเข้าใจและความเห็นของคนเราย่อมแตกต่างกัน

จะให้ทุกคนมีความเห็นเป็นอย่างเดียวกันนั้นเป็นไปได้ ความเห็นของนักปราชญ์บัณฑิตก็มีความเห็นเป็นอีกอย่างหนึ่ง ความเห็นของคนพาลสันดานชั่วก็เป็นอีกอย่างหนึ่งในโลกนี้มีทั้งนักปราชญ์และคนพาลอยู่ร่วมกัน ความคิดความเห็นย่อมมีความแตกต่างกันไปเป็นธรรมดา ถ้าหากคบกับนักปราชญ์ก็จะมีปัญหาเกิดขึ้น เมื่อจำเป็นจะต้องได้อยู่ในกลุ่มคนพาล ก็ต้องหาทางออกที่ยืดหยุ่น อ่านนิสัยของคนพาลสันดานชั่วให้เข้าใจในธาตุแท้ของคนพาล มีความประพฤติเป็นอย่างไร

คนพาลก็คือคนพาล จะเอาอะไรให้สมบูรณ์แบบไม่ได้ คนที่ใจต่ำทราชมการทำการพูดเขาไม่ได้คิดถึงเหตุและผล เขาก็จะทำจะพูดให้ถูกกับใจเขาเท่านั้นเอง จะเอาความประพฤติในการทำการพูดของคนพาลให้ถูกกับความต้องการของเราทั้งหมดไม่ได้ ต้องรู้จักให้อภัยกับคนประเภทนี้ เพราะเขายังไม่มีสติปัญญารับผิดชอบในการทำการพูดของเขาได้

บัณฑิตกับคนพาลก็มีความอยากอยู่ในตัว แต่ใช้ความอยากที่แตกต่างกัน การทำกรรมก็ทำไปคนละอย่างกัน คำว่ากรรม ก็คือการกระทำทางกายและวาจา มโนกรรมเป็นใหญ่เป็นประธานในความอยากทั้งปวง การทำทางกายและวาจาจะออกมาจากความอยากของใจนี้ทั้งหมด การทำผิดทำถูก พุดผิดพุดถูกจะเป็นผลสะท้อนเข้าหาใจ

ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาของความอยากต้องแก้กันที่ใจ นั่นคือ ความเห็น ความเห็นนี้เอง จึงเป็นเข็มทิศให้ใจได้เป็นไป ถ้าใจมีความเห็นชอบก็จะเป็นความอยากไปในทางที่ถูก ถ้าใจมีความเห็นผิดก็จะเกิดความอยากไปในทางที่ผิด จึงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้มีการกระทำความชั่วต่อไปยาวนาน และเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดการพุดผิดทำผิดเกิดขึ้น

ฉะนั้นความเห็นที่ประกอบด้วยความอยาก จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการปฏิบัติธรรม เพราะความอยากยังเป็นดาบสองคม ความอยากของคนพาลจะเป็นผลนำไปสู่ทุกคติโดยถ่ายเดียว ความอยากของนักปราชญ์บัณฑิตจะเป็นผลนำไปสู่สุคติและส่งผลให้ถึงพระนิพพานได้ ดังบาลีว่า ตณฺหยา ตรติ โธมฺหิ ตณฺหาคือความอยากจะเป็นพลังส่งให้ผู้ปฏิบัติได้ข้ามพ้นไปจากโอฆสงสาร ผู้จะนำเอาตณฺหา

คือความอยากมาปฏิบัติให้เกิดผลดีได้ ผู้นั้นจะต้องมีสติ ปัญญาที่ดี มีความฉลาดรอบรู้ตามหลักความเป็นจริง ให้ เป็นไปตามไตรลักษณ์อยู่เสมอ หรืออย่างน้อยให้มีสติปัญญา ฉลาดรอบรู้ในการบำเพ็ญความดีคือบุญกุศล

ผู้จะบำเพ็ญบุญกุศลได้ผู้นั้นก็ต้องรู้จักบาปอกุศลว่า การทำบาปทำอะไร ผลของบาปเป็นอย่างไร ถ้าเข้าใจ ในบาปอกุศลดี มีหิริความละอายในการทำบาป โอตตปประ มีความกลัวต่อผลของบาปที่จะตามสนองแก่ตัวเอง ผู้นั้นก็ จะเลือกทำแต่กรรมดี คือบุญกุศลตลอดไป จนกว่าจะได้ เข้าสู่สุมรรคผลนิพพาน

ในโลกนี้มีทั้ง

พระราชาและคนพาลอยู่ร่วมกัน

ความดีและความชั่ว

ย่อมมีความแตกต่างกันไม่เสมอธรรมดา

แห่งความรักต่อกันอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากเกิดความไม่เที่ยง
มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจำเป็นจะต้องพลัดพรากจากกันไป
จะอดใจไม่ได้เลย จะเกิดความทุกข์ใจไม่สบายใจ กินไม่ได้
นอนไม่หลับ ร้องไห้เสียใจแทบสติจะล่มสลาย ความอยาก
ให้ชีวิตของเขาให้อยู่เป็นคู่ชีวิตของเรา ก็จะเป็นความจริงเกิดขึ้น
นั่นคือ อนิจจัง ความไม่เที่ยง แต่เราจะทำให้เที่ยง
ด้วยความเข้าใจเอง เมื่อสิ่งนั้นไม่เป็นไปตามความเข้าใจ
ก็จะเกิดความทุกข์เดือดร้อน

นี้เรียกว่าเรามีความเข้าใจผิดจากหลักความเป็นจริง
หรือไม่รับความเป็นจริงในสิ่งที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
ไม่รับความจริงว่าชีวิตเกิดจากสิ่งที่ตายเป็น เราก็ต้องตาย
เหมือนกัน ชีวิตเกิดจากสิ่งที่เป็นทุกข์ เราก็ต้องมีความทุกข์
ชีวิตเกิดจากสิ่งที่ไม่เที่ยงเราก็ไม่เที่ยง ชีวิตเกิดจากสิ่งไหน
เราก็จะเป็นไปตามสิ่งนั้น นี่คือการพิจารณาให้ถูกต้อง
ตามหลักความเป็นจริง เพื่อให้เกิดความรู้จริงเกิดความเห็นจริง
ตามหลักสัจธรรมที่ถูกต้อง ด้วยสติปัญญาของตัวเอง

เราเกิดจากรังที่ไม่เที่ยง
เมื่อพ่อแม่เราไม่เที่ยง
ร่างกายเราก็อันไม่เที่ยงด้วย
เมื่อพ่อแม่เรามีความทุกข์กายทุกข์ใจอยู่
เรามาเกิดทำไม
เราก็คือทุกข์เหมือนกับพ่อแม่ของเรา
นี่คือ
บ่อเกิดเป็นอย่างไร เราก็เป็นอย่างไร

อย่ายึดมั่นถือมั่น

ถ้าหากเราไม่แก้ไขความยึดมั่นถือมั่นห่วงใยในหมู่มิตร
นี้ได้ เมื่อชีวิตเราตายไปเมื่อไร ใจเราก็จะมาเป็นลูกของ
สัตว์ตัวที่เราห่วงอยู่นั่นเอง เพราะความห่วงความยึดมั่น
เป็นตัวก่อภพชาติ ยึดติดในสิ่งใดก็จะเกิดในสิ่งนั้นๆต่อไป
ตลอดชาติพี่น้องเพื่อนฝูงและลูกหลาน ถ้าจิตยึดติดผูกพันอยู่
เมื่อตายไปจิตก็จะยึดติดเกิดในคนกลุ่มนี้ต่อไป ถึงจะได้
บำเพ็ญบุญกุศลมามากแล้วก็ตาม บุญกุศลนั้นจะช่วยให้
ไปเกิดในสุคติสวรรค์ไม่ได้ เพราะจิตหาที่ยึดติด มีที่
เกิดเอาไว้แล้ว อุปาทาน ความยึดมั่นถือมั่นในปัจจุบันมีกำลัง
แรงมาก จึงยากจะหลุดออกไปได้

ในคำโบราณท่านสอนไว้ว่า เมื่อคนกำลังจะตายให้
เตือนว่า พุทฺโธ ธัมโม สังโฆ หรือบอกว่าอย่าห่วงอะไรเลย
ให้ผู้กำลังจะตายได้มีสติสำนึกได้ เพื่อไม่ให้จิตไปยึดติดอยู่
กับสิ่งใดๆ ในช่วงขณะจิตจะออกจากร่างกายนี้จึงเป็นจุด
ที่สำคัญ ผู้จะไปสวรรค์ ผู้จะมาเป็นมนุษย์ หรือผู้จะ
ไปตกอบายภูมิ นรก เปรต สัตว์ดิรัจฉาน หรือไปเกิดเป็น
พวกอสุรกาย ที่เป็นวิญญูณเร่ว่อนจรจัดก็อยู่ในช่วงนี้เอง

ถ้าผู้เคยภาวนาปฏิบัติจะรู้จักในวิธีหลีกออก
จากอบายภูมิได้ ถึงเขาเคยได้ทำบาปกรรมที่ไม่ดีเอาไว้
ไม่มากนัก เขาจะนึกถึงแต่กรรมดีที่ทำเอาไว้แล้ว จิตมี
ความร่าเริงในบุญกุศล เมื่อตายไปไม่ต้องบวชลูกหลาน
ไม่ต้องให้พระมาสวดมาตिकाบังสุกุล เขาก็จะไปสู่สุคติ
ด้วยบุญกุศลของเขาเองได้ ถ้าผู้ทำบาปกรรมเอาไว้มากมาย
ถึงนิมนต์พระมาสวดมาตिकाบังสุกุลและบวชลูกหลานจน
ก็จะมีผลอะไร เขาก็จะไปตามกรรมชั่วที่เขาทำไว้แล้ว
บุญกุศลก็จะได้แก่ผู้มีชีวิตอยู่เท่านั้น

จะมีคำถามว่า การทำบุญอุทิศไปให้ผู้ตายจะได้รับ
หรือไม่ **ตอบ** ผู้ตายที่ไม่ได้รับส่วนบุญจากญาติมี ๔ จำพวก

๑. ผู้ตายไปเกิดในสวรรค์
๒. ผู้ตายไปตกนรก
๓. ผู้ตายไปเกิดเป็นมนุษย์แล้ว
๔. ผู้ตายไปเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน

ทั้ง ๔ ประเภทนี้ ไม่มีสิทธิ์จะได้รับบุญกุศลจากญาติ
ที่อุทิศไปให้ **ผู้จะได้รับบุญกุศลจากญาติได้** มี ๑ ใน ๑๒
ของเปรต หมูเปรต ๑๒ จำพวกนี้ **มีจำพวกหนึ่งที่เป็น
เปรต กำลังจะหมดในบาปกรรมอกุศล พร้อมที่จะเกิด**

เป็นมนุษย์ได้แล้ว เมื่อได้รับบุญกุศลจากญาติอุทิศให้ ก็จะได้รับทันที ส่วนเปรตจำพวกที่มีบาปกรรมมีมากอยู่ จะรับผลบุญที่ญาติอุทิศไปให้ไม่ได้เลย จะต้องรับผลของ บาปกรรมต่อไป จนกว่ากรรมนั้นจะเบาบางลงจึงจะรับ ส่วนบุญจากญาติได้

การทำบุญอุทิศให้แก่ผู้ตายไปนั้นเป็นสิ่งที่ดี เป็นวิธีที่ให้ระลึกนึกถึงพระคุณต่อผู้มีพระคุณแก่เรา ท่านจะได้รับหรือไม่ได้รับเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ให้เราได้ กระทำในส่วนที่ดีเพื่อระลึกคุณท่านก็แล้วกัน การทำบุญ อุทิศนี้ เราจะนึกอุทิศให้แก่ใครๆก็ทำได้ ถึงคนอื่นสัตว์อื่น จะไม่ได้เป็นเครื่องญาติของเราก็ตาม เมตตากรุณา ความรักความสงสาร เราที่มีอยู่จะแบ่งบุญกุศลนี้ให้แก่เพื่อน เกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน จึงเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง เป็นวิธี ฝึกนิสัยไม่เป็นผู้เห็นแก่ตัว จะทำใจให้เป็นมิตรกับทุกๆคน ให้ความสุขให้ความเป็นธรรมแก่สัตว์ทุกหมู่เหล่า ถ้าทำได้ อย่างนี้ เมื่อเกิดในภพชาติต่อไปจะได้เป็นใหญ่ มีพวก พ้องบริวารที่ให้ความเคารพต่อเรา มีมากมายมหาศาลทีเดียว

วัตถุทานที่ไม่มีวิญญูณครอง หมายถึง สมบัติที่เป็น อสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้านเรือน ที่ดิน หรือสังหาริมทรัพย์ พวกเงินทองกองสมบัติต่างๆที่เรามีอยู่ และเป็นสมบัติของเรา

ในเรื่องของทางโลก ในแง่ของกฎหมาย ในสมมติว่าเป็น สมบัติของเราเท่านั้น ถ้าดูผิวเผินก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาไป ในโลกนี้จะมีสมบัติเป็นปัจจัยอาศัย ให้ความสุขแก่ผู้เป็นเจ้าของเป็นอย่างดีและให้เกิดความทุกข์แก่ตัวเราได้เช่นกัน

ฉะนั้นความสุขและความทุกข์ไม่มีในวัตถุสมบัตินั้นเลย สมบัติเป็นธาตุของโลกมีอยู่ในโลกนี้ตลอดทุกยุคทุกสมัย สมบัตินี้จะมีอยู่เป็นคู่ของโลกตลอดกาล ทั้งอดีตที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบันจะมีอยู่เป็นคู่ของโลก ตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุด มนุษย์ที่ได้เกิดมาก็ต้องอาศัยสมบัติของโลกนี้เลี้ยงชีวิต ให้อยู่ได้ เมื่อมีชีวิตอยู่ก็อาศัยกันไปอยู่กันไป ใครจะเข้าใจ ว่าสมบัตินี้เป็นของของเราที่คิดเอาเองได้ แต่สมบัติโลก ก็จะไม่เข้าใครออกใครเป็นปกติความเป็นกลางและเป็น ความจริงอยู่ในตัวมันเอง

แต่มนุษย์เรามีความเข้าใจไปว่าสมบัตินี้เป็นของ ของเรา แต่ก็เข้าใจถูกตามสมมติในขณะที่เรามีชีวิตอยู่ เท่านั้น เมื่อถึงวันที่ตายจากสมบัตินี้ไป ในคำว่าสมบัติ ของเราทั้งหมดความหมาย ไม่มีใครหาบหามาสมบัติ ของโลกไปได้เลย จะมีสมบัติมากหรือน้อยก็เพียงมาอาศัย กันอยู่ชั่วคราวเท่านั้น ถึงสมบัติจะเป็นของประจำโลกก็ตาม แต่คนผู้มีสมบัติจะหลงในสมบัติเอง เมื่อเกิดความหลง

**ในสมบัติเมื่อไร ใจก็จะเกิดความห่วงความอาลัย อารมณ์
และผูกใจไว้กับสมบัตินั้นจนลืมนตัว**

ใจที่หลงวนเวียนเกิดตายเพราะหลงในวัตถุสมบัตินี้มีมากที่สุดทีเดียว จะเป็นชาติใดภาษาใดฐานะเป็นอย่างไร อาชีพอะไรไม่สำคัญ ก็นับได้ว่าเป็นผู้หลงสมบัติของโลกมาก่อนทั้งนั้น แต่ปัจจุบันชาตินี้ใครจะมีอุบายวิธี มีสติปัญญา แก้ปัญหาของใจที่หลงสมบัติของโลกนี้ได้อย่างไร ก็ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัว ใครจะหลงยึดติดผูกพันในสมบัติของโลก ผู้นั้นก็จะได้มาเกิดตายอยู่ในโลกนี้ตลอดไป

ฉะนั้นผู้ปฏิบัติต้องมาแก้ไขใจที่มาหลงสมบัติของโลกนี้ โดยใช้สติปัญญาอบรมใจสอนใจให้รู้ความจริงในสมบัติของโลก ใช้ปัญญาพิจารณาว่า สมบัติของโลกที่เราเป็นเจ้าของอยู่ มีส่วนไหนบ้างเมื่อเราตายไปจะได้เอาติดตัวไปได้ ให้ใช้หลักฐานมายืนยันด้วยเหตุผลว่า เราเห็นผู้มีฐานะที่ดีตายไปแล้วหลายคน ในช่วงที่เขามีชีวิตอยู่สมบัติทั้งหลายจะเป็นของกูมาตลอด เมื่อเขาตายไป คำว่าของกูเอาไปด้วยไม่ได้เลย

อันเงินทองของสมบัติสมบัตินั้น
จะสมมุติว่าเป็นของของเราคือของเรา
อีกไม่นานต้องพลัดพรากจากกันไป

บทที่ ๑๖ ๐๗๘ ๖๕๕๕๕๕

แต่มาเข้าใจว่าถูก การปฏิบัติที่เป็นมิจฉาแต่เข้าใจว่าปฏิบัติ
เป็นสัมมา ความเห็นอย่างนี้ก็จะเห็นความเห็นผิดต่อไป
ถึงจะมีผู้รู้ดีรู้ชอบรู้จริงในมรรคผลนิพพาน มาอธิบาย
ความจริงให้ฟัง ก็จะไม่รับไม่ได้ด้วยตนเอง

ความอยากยอมบ้งด้วย
กายวาจาใจก็ได้ทุกอย่าง
ผู้บริวารดกยอมแสงอรากมอชิงขึ้นไม่
ชายเสมอดด้วยโหมระโหมม
สัตว์โลกทั้งหลาย
มีอวิชชาคุมทอโวจังไม่จริง

ความใคร่ความกำหนัดย่อมนใจ ก็เป็นผลเกิดขึ้นจากกามตัณหา เป็นต้นเหตุด้วยกันทั้งนั้น เหมือนกันกับฝักหมามูยที่อยู่ใกล้เรา เมื่อชนมาถูกตัวเมื่อไรก็จะเกิดคัน ทรมานเป็นอย่างมาก จะเอายามาแก้ก็หายได้ชั่วคราว ทีหลังก็คันอีก แก้ปัญหาเฉพาะหน้าอีก ถ้าผู้มีความฉลาดก็จะชุดรากเหง้าเครื่องหมามูยทิ้งเสีย ต่อไปก็จะไม่ทนทุกข์ทรมานในการคันอีกต่อไป

นี่ฉันใด ใจที่เป็นทุกข์ดิ้นรนอยู่ในโลกนี้ จะมาทำสมาธิให้ใจมีความสงบเพื่อหลบลความทุกข์กายความทุกข์ใจก็ย่อมทำได้ แต่ก็หายทุกข์ได้ในชั่วขณะที่จิตมีความสงบอยู่เท่านั้น เมื่อจิตถอนออกจากความสงบมาก็เจอทุกข์อีกเหมือนเดิมทุกคนก็เคยสัมผัสในความสงบมาแล้ว ก็เลสน้อยใหญ่ได้หมดไปจากใจหรือยัง จะตอบแทนได้เลยว้ายัง เพราะวิธีนี้ไม่ใช่วิธีละกิเลสตัณหาให้หมดไปจากใจแต่อย่างใด เป็นวิธีหลบลกิเลสชั่วคราวเท่านั้น หลักสำคัญคือใช้สติปัญญาทำลายกามตัณหา ให้หมดไปจากใจให้ได้เท่านั้นจึงจะถูกต้อง

การทำสมาธิก็ควรภาวนาต่อเนื่องกันอยู่เสมอ เพื่อความสุขใจสบายใจไปได้บางครั้งบางคราว หรือทำเพื่อให้เกิดกำลังใจจะนำไปเสริมปัญญาเท่านั้น ถ้าปัญญาไม่เคยฝึกไว้ก่อนไม่เคยพิจารณาในสังขารอะไรเลย กำลังใจที่เกิดจาก

สมาธิก็จะนำไปเสริมปัญญาไม่ได้เลย เหมือนกับปากกาที่ซื้อมาในราคาแพง ถ้าเขียนหนังสือไม่เป็น ปากกาก็ไม่มีความหมายอะไรหรือเหมือนกับแว่นตาอย่างดีมีราคาแพงให้คนตาบอดสวมใส่จะมีความหมายอะไรกับแว่นตานั้น

นี่ฉันใด ใจที่มีตบอดด้วยสติปัญญา ไม่เคยฝึกคิดพิจารณาในหลักสังขารมาก่อน ไม่เคยคิดในเรื่อง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตาทมาก่อน สมาธิก็เป็นไปตามแบบฉบับของพวกดาบสฤๅษีเท่านั้น ขณะนี้เราเป็นชาวพุทธก็ต้องปฏิบัติภาวนาให้ถูกกับศาสนาพุทธ ในคำว่า สมณะและวิปัสสนาแต่ละวิธีต้องศึกษาให้เข้าใจ ว่าสมณะปฏิบัติอย่างนี้ การเจริญวิปัสสนาปฏิบัติอย่างนี้

มีนักปฏิบัติหลายท่านพูดว่า จะภาวนาปฏิบัติตามแนวทางของพระพุทธเจ้า เมื่อภาวนาเอาจริงเมื่อไร จะเป็นไปได้ในความสงบแบบฤๅษีกันทั้งนั้น แต่ก็ยังตั้งความหวังไว้ว่าปัญญาจะเกิดขึ้นจากความสงบนี้ แม้ผู้สอนก็สอนกันในลักษณะนี้ ผู้ปฏิบัติตามก็ต้องเชื่อตามนี้และภาวนาอย่างนี้ การตีความในวิธีทำสมาธิก็ไม่แตกต่างกัน เพราะมีความมุ่งหวังอยู่ในความสงบเหมือนกัน จะแตกต่างกันในคำบริกรรมซึ่งไม่เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าจิตมีความสงบได้ คำบริกรรมนั้นใช้ได้ทั้งหมด การตีความในวิปัสสนารู้สึกว่ามีความแตกต่างกัน

และพฤติกรรมการแสดงออกก็รู้ได้ว่าเป็นทุกข์ ฉะนั้นการใช้
ปัญญาพิจารณาตามความเป็นจริงอยู่อย่างนี้ จึงเรียกผู้นั้น
ว่ามีความเพียรและมีการปฏิบัติธรรม การศึกษาธรรม
ก็คือใช้ปัญญาพิจารณาความเป็นจริงที่มีอยู่ในตัวเอง และ
สิ่งภายนอกให้เป็นไปในอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

เมื่อจิตหนักแน่นสมาธิมาสู่ตนนิมิตธรรม
๖๓ อย่าง คือ สมภาวิมุตติ
เมื่อเห็นเดโชงูยกพันข้อมลายของผู้อื่น
ย่อมต้งอยู่ไม่ได้ ดังแห่งหนึ่งกลางป่าช้าเถื่อน

เรียนรู้ในตำรา และรู้จริงจากปัญญา

ขณะนี้ผู้ปฏิบัติไม่สนใจในการพิจารณาทางปัญญา ไม่สนใจในการวิจัยวิเคราะห์ตรรกะตรอง ไม่ต้องคิดพิจารณา ให้เสียเวลา อยากรู้ธรรมะหมวดไหนก็ไปอ่านในตำราก็รู้ได้ อยากรู้เรื่องอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ก็ไปศึกษาในตำราก็รู้ความจริงนี้ได้ **การเรียนรู้ในตำราและรู้จริงจากปัญญา จะมีความแตกต่างกันจิตใจ** เหมือนกับอาหารสำเร็จรูป เราอยากรับประทานอาหารประเภทไหนก็ซื้อรับประทานอิมได้ ถ้าอาหารนั้นทำกับมือเราเองรับประทานเอง ในความรู้สึก จะเกิดความพอใจในฝีมือเราเอง ถึงร้านอาหารเขาเลิกไป ก็ไม่เกิดความเดือดร้อน เพราะเราทำอาหาร รับประทานเอง ได้อยู่แล้ว

นี่ฉันใด การอาศัยความรู้จากผู้อื่นยกย่องธรรมะให้ ก็ฉันนั้น ก็จะเป็นธรรมะที่ยืมจากผู้อื่นมารู้เท่านั้น ถ้าผู้อื่น ไม่อธิบายให้ฟังก็จะนั่งซึมเซอเหม่อลอย จะแก้ปัญหที่เกิดขึ้น กับตัวเองไม่ได้เลย **ถ้าเราฝึกสติปัญญาพิจารณาในหลักความเป็นจริงอยู่บ่อยๆ ใจก็จะเกิดความแยบคายในปัญหา**

นั้นๆ ใจก็จะละจากความเห็นผิดได้ การภาวนาปฏิบัติ ก็จะก้าวหน้าไปด้วยดี ไม่มีอุปสรรคขัดขวางให้เสียเวลา แต่อย่างไร เหมือนกับได้ไซเฟอร์ซ์บรรทัดที่มีฝีมือเราก็นั่งไปด้วยความปลอดภัย ถ้าได้ไซเฟอร์ซ์เเมาก็จะพาให้เราตกคลองไปด้วย ถ้าเรามีความชำนาญในการขับรถด้วยตนเอง มีความมั่นใจในฝีมือตัวเอง การดูเส้นทางและอ่านป้าย รู้จักไฟเขียว ไฟแดง รู้กฎจราจร การขับรถก็จะมีความปลอดภัย ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ

นี่ฉันใด การภาวนาปฏิบัติก็ฉันนั้น **ถ้าได้ครูอาจารย์ดี ก็มีความโชคดีไป ถ้าได้ผู้นำที่ไม่รู้ขยายปฏิบัติที่ถูกต้อง ก็จะเป็นปัญหาในการปฏิบัติธรรมเป็นอย่างมากทีเดียว** ถ้าเราฝึกตนให้เป็นที่พึ่งของตนได้ สติปัญญาเราดีมีเหตุผล อย่างพอเพียง จะไม่ต้องเสี่ยงต่อการภาวนาปฏิบัติธรรม แต่อย่างไร

ธาตุดินจึงเป็นหลักให้แก่ธาตุอื่นๆ ให้รวมตัวอยู่ได้ เป็นธาตุที่แข็งแกร่ง ให้ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ได้ทรงตัว เป็นรูป ถึงธาตุอื่นจะมีความสำคัญก็เป็นเพียงธาตุประกอบกัน อยู่ในธาตุดินนี้ทั้งสิ้น ให้สังเกตดูว่าพระอุปัชฌาย์ให้กัมมัฏฐาน แก่พระเถรที่บวชใหม่ ก็ให้กัมมัฏฐานทำล้วนแล้วแต่เป็น ธาตุดิน เช่น เกศาคม โลมาขน นขาเล็บ ทันทาฟัน

ตะโจหนั่ง ทั้งทำนี้มีอยู่นอกสัมผัสด้วยตาได้ กัมมัฏฐานทำนี้ มีอยู่กับทุกคน

การบอกกัมมัฏฐานทำให้ผู้บรรพชาอุปสมบทนั้น เป็นพิธีกรรมทางพุทธศาสนา บวชให้ถูกต้องตาม พุทธประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนาน เพื่อให้พระเณร ได้นำไปพิจารณาด้วยปัญญา ให้ความเห็นในความสกปรก โสโครกของร่างกาย ไม่ให้ใจเกิดความกระสันยินดี ให้ใจเกิดนิพพิทาความเบื่อหน่ายคลายกำหนดในกามคุณ ให้พิจารณาด้วยปัญญาในกัมมัฏฐานห้าของตนเองและ ของผู้อื่น ให้เป็นไปในสามัญลักษณะในความสกปรก โสโครกเหมือนกัน ถ้ารู้เห็นเป็นไปตามความจริงอยู่ อย่างนี้ ความยินดีที่อยากจะสัมผัสก็คลายออกจากใจไปได้

มองดูตัวเองและเห็นใครๆ ก็จะเป็นซากศพเคลื่อนที่ ไปเสียทั้งหมด ถ้านอนอยู่ร่วมกันก็เหมือนได้อยู่ในป่าช้าผีดิบ ดูน่าสะอิดสะเอียนเบื่อหน่าย ไม่มีความสวยงามไปตาม โฆษบุรุษ โฆษสตรีที่มีดบอดแต่อย่างใด ความเข้าใจ ความเห็นเป็นอย่างนี้เรียกว่า สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ ถูกต้องตามความเป็นจริง แผลงฝั่งแสวงหาเกสร แผลงวัน แสวงหาของบูดเน่า นักปราชญ์แสวงหาความจริง ขณะนี้ เราเป็นอะไร และแสวงหาอะไรกันแน่ให้ดูใจเราก็แล้วกัน

ผู้ยินดีในธรรม
จาก กัมมัฏฐาน
มีวัชระติดตาอุปสมบท
กิตติโสภณพงษ์ ผู้ให้กำลังใจ
ผู้ให้กำลังใจ

ฝึกพิจารณากับมัจฉานห้า

กัมมัญฐานห้านี้ให้เราพิจารณาดูว่า ใจมีความรักหลงไหลอยู่ในกัมมัญฐานอะไรในตัวเรา หลงในกัมมัญฐานในตัวเองข้อใด เราก็จะไปหลงไหลในคนอื่นข้อเดียวกัน ฉะนั้นการพิจารณากัมมัญฐานให้ดูใจเราว่า มีความรักใคร่ในข้อไหนให้เอาข้อนั้นเป็นหลัก ข้ออื่นให้พิจารณาเสริมโยงต่อกันไป สมมติว่าใจเราหลงหนึ่งที่ใช้ปัญญาพิจารณาหนึ่งให้มากที่สุด ไม่ว่าหนึ่งเราและหนึ่งของคนอื่น ก็ให้พิจารณาลงสู่ความสกปรกโสโครกเหมือนกัน เพราะหนึ่งเป็นตัวหลอกให้คนหลงรักกันได้ง่าย เป็นตัวดึงดูดกิเลสตัณหา ภายในใจให้เกิดขึ้นชนิดตั้งหลักไม่ทัน จนลืมหันกลับไปไม่มีความละอายแก่ใจอะไรเลย

การพิจารณาสุกษะกัมมัญฐานนี้ ถ้าผู้มีปัญญาดี จะพิจารณาออกไปอย่างกว้างขวางพิสดารได้ ถ้าผู้มีปัญญาน้อยก็ให้ฝึกคิดพิจารณาอยู่บ่อยๆ ปัญญาก็จะค่อยขยายออกไปได้กว้างขวางเช่นเดียวกัน **หรือจะพิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน** ก็พิจารณาลงสู่ความสกปรกเหมือนกับหนึ่งก็ได้

จะพิจารณาลงสู่ธาตุดินส่วนอื่นๆ เช่น เนื้อ เอ็น กระดูก ม้าม หัวใจ ตับ ไต สิ่งเหล่านี้ก็พิจารณาลงสู่ธาตุดินและความสกปรกโสโครกอยู่เสมอ ส่วนธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ที่ประกอบกับธาตุดินนี้อยู่ ก็ให้พิจารณาในลักษณะเดียวกัน

เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาอยู่บ่อยๆ ใจก็จะยอมรับความจริง **หรือให้พิจารณาว่าอีกวันหนึ่งกายกับใจก็จะแยกทางกันไป** เมื่อใจออกจากร่างกายเมื่อไรธาตุทั้งสี่ก็จะสูญสลายจากกันแน่นอน ถ้าเอาไปเผาก็จะเหลือแค่กระดูกออกมาให้เห็น ถ้าทิ้งไว้ไม่กี่วันก็จะเน่าส่งกลิ่นเหม็นเป็นอย่างมาก ถ้าฝังในดินธาตุสี่ก็จะสลายไปตามธาตุเดิมของเขา ให้เราพิจารณาอยู่บ่อยๆ ใจก็จะค่อยรู้เห็นตามได้ เพราะปัญญาเป็นตาให้แกใจได้รู้เห็นตามความเป็นจริง

ถ้าทำลาภกามตัณหาให้หมดสิ้นไม่จากใจ
 ไม่มีใช้ก็จะได้เกิดเป็นภพชาติอีกต่อไป
 ถ้าภพชาติไม่มี
 ทุกข์โทษภัยจะมีมาจากที่ไหน

พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

คำสอนของพระพุทธเจ้า ทุกพระองค์เหมือนกัน

พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์
 เหมือนกันทั้งหมด ดังกล่าวไว้โดยย่อที่ว่า การไม่ทำบาป
 ทั้งปวง การบำเพ็ญบุญกุศลให้ถึงพร้อม การทำใจ
 ให้มีความบริสุทธิ์หมดจดจากอาสวะทั้งหลาย ดังคำว่า
 ปญญา ปริสุทฺธติ จิตจะมีความบริสุทธิ์หมดจด
 อย่างสมบูรณ์ได้เนื่องด้วยปัญญาเท่านั้น อย่างอื่นจะไม่ทำให้
 จิตเกิดความบริสุทธิ์จากกิเลสตัณหาได้เลย ถึงจะทำสมาธิ
 ให้จิตมีความสงบในระดับไหนก็ตาม จะทำให้จิตเกิด
 ความบริสุทธิ์เป็นพระอรหันต์นั้นไม่ได้ ถึงจะมีความชำนาญ
 ใน รูปฌาน อรูปฌาน อยู่ก็ตาม กิเลสตัณหาใหญ่
 ก็จะมีอยู่ที่ใจเหมือนเดิม ไม่ได้ลดละให้หมดไปจากใจ
 แต่อย่างใด ในช่วงนั้นอำนาจของฌาน มีกำลังอยู่ จะบังคับ
 ไม่ให้กิเลสตัณหาออกทำงานได้เท่านั้น เมื่อกำลังของฌาน
 เสื่อมลงไปเมื่อไร กิเลสตัณหาภายในใจก็ไหลล้นออกมา
 เหมือนคนธรรมดาทั่วไป หรือฌานยังไม่เสื่อม เมื่อตายไป

ในช่วงนั้นก็จะไปเกิดในพรหมโลกชั้นใดชั้นหนึ่ง พวกนี้จะมีอายุอยู่ในพรหมโลกยาวนานมาก เมื่ออำนาจมานเสื่อมลงเมื่อไร ก็จะกลับมาเกิดในโลกมนุษย์นี้อีกตามเดิม ก็จะมาหลงในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ หลงในแสง เสียง สี อันตระการตาในโลกมนุษย์นี้อีกต่อไป

ผู้ที่มีสติปัญญาที่ดีมีความฉลาดรอบรู้ในสมาธิ ไม่หลงติดอยู่ในความสงบและมีปัญญาารอบรู้ในนาน จะมีความสำนึกได้ว่า การหลงอยู่ในมานนี้ จึงทำให้เสียเวลา ถ้าซ้ำที่จะเข้ากระแสแห่งมรรคผลนิพพาน ฉะนั้น ผู้ปฏิบัติที่ดีจะมีสติปัญญาบากบันตัดกระแสของกิเลสตัณหาให้หมดไปสิ้นไปจากใจโดยเร็ว ไม่ต้องไปวอกวนโค้งไปมาตามฉนวนให้เสียเวลา นี่คือการเห็นที่เป็นสัมมาทิฏฐิที่สมบูรณ์

เวทนา

เวทนา หมายถึงอารมณ์ของใจ อารมณ์นี้มีลักษณะ ๓ ประเภท คือ อารมณ์แห่งความสุขใจ อารมณ์แห่งความทุกข์ใจ อารมณ์ที่เฉยๆภายในใจ

อารมณ์ในลักษณะนี้เรียกว่า นาม เป็นเพียงอาการของใจเท่านั้น อารมณ์ทั้งสามนี้มีอยู่ที่ใจของทุกคน ส่วนอารมณ์เฉยๆภายในใจก็มีได้เป็นครั้งเป็นคราว เรียกว่าใจไม่มีอารมณ์ในความสุขและในความทุกข์นั่นเอง อารมณ์ในลักษณะนี้จะไม่ให้คุณให้โทษแก่ใจแต่อย่างใด ไม่เหมือนอารมณ์แห่งความสุข และอารมณ์แห่งความทุกข์ อารมณ์ทั้งสองนี้จะมีความรุนแรง ทำให้ใจมีปฏิกริยาในความรู้สึกได้อย่างชัดเจน

ถ้าผู้ที่มีสติปัญญาที่ดี มีความฉลาดรอบรู้ จะเอาอารมณ์ทั้งสองนี้มาเป็นอุปายในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ถ้าผู้ที่มีสติปัญญาไม่ดี เมื่อมีอารมณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นจะลืมหืมตาไป ไม่ได้คิดพิจารณาในเหตุและผลที่เป็นต้นทางแต่อย่างใด ถ้าเป็นอารมณ์ที่ชอบใจก็จะเกิดความยินดีเพลินเพลินจนลืมหืมตา ถือว่าเป็นความสุขของชีวิตที่ทุกคน

ความทุกข์ที่เกิดขึ้น สมมติว่า ถ้าผ่านทุกข์ไปได้แล้วคิดว่า จะมีความสุขใจ จะนั่งภาวนาไปก็ชั่วโมงก็นั่งกันอยู่ได้ ก็เลย เข้าใจไปว่าเราภาวนาดี มีความก้าวหน้าในการภาวนาเป็นอย่างมาก นี่คือผู้ไม่รู้จักคำว่า เวทนา ทำไมไม่ชอบในความทุกข์ แต่ไปชอบใจในความสุข ความสุขที่เราชอบใจอยู่นั้นเป็น สุขเวทนา ผู้ภาวนาก็ยังไม่รู้ผู้นั้นเองที่กำลังหลงอยู่ใน โมหสมมติ จะหลงความสุขที่เกิดจากสมมติและหลงความสงบ ต่อไป ในคำว่า หนีจากปากจระเข้ไปอาศัยอยู่ปากเสือ

คำว่า เวทนาอนิจจา เวทนาเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงนี้ เราไปอาศัยอยู่ในสุขเวทนา เป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงด้วยกัน จะไป หลงอยู่ในความสุขที่ไม่เที่ยงทำไม ถ้าไปติดในความสุข ของสมมติอยู่บ่อยๆ จะเกิดความหลงได้ จะเกิดความดีใจ พอใจ อยากสงบสุขอยู่อย่างนี้ตลอดไป แต่ละวันแต่ละ ชั่วโมงจะมีความฝักใฝ่ในสมมติความสงบนี้เป็นนิสัย ไม่สนใจในการแก้ปัญหาให้แก้ไขแต่อย่างใด ใจมีความ หลงไหลในอารมณ์อย่างใด ต้องแก้ไขให้หมดไป มิใช่ว่า จะมาติดใจในอารมณ์แห่งความสุขของสมมติเพียงเท่านี้ หรือได้รับอุบายการภาวนาปฏิบัติจากครูอาจารย์มาอย่างไร ก็ปฏิบัติไปอย่างนั้น ถ้าอย่างนี้ก็ยากที่จะเข้าใจในคำว่าเวทนา ที่ถูกต้อง

ภควัว่าทุกข์ คือแสงสว่างความสุข
ทุกข์ทั้งกลางวัน มีเหตุเป็นเหตุเกิด
ธรรมทั้งกลางวัน มีเหตุเป็นเหตุเกิด
ภควัอุตถยสจ ปรังโยติตต่อไม่มี

ที่ตรงไหน มีแต่ความเข้าใจว่าตัวเองถูกต้องทั้งหมด ฉะนั้น
สัญญาความจำจึงเป็นดาบสองคม **ให้สังเกตดูว่าขณะนี้**
เราใช้ความจำไปในทางไหน ถ้าเห็นว่าไม่ดีก็ควรปรับปรุง
แก้ไขพยายามฝึกใจ **ให้จำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ตน**
และประโยชน์คนอื่นให้มากที่สุด เพราะความผิด
เป็นบทเรียนแล้วเปลี่ยนใจให้เป็นถูกต้องได้ ความจำผิด
อยู่ในที่ไหนก็ฝึกให้จำถูกต้องอยู่ในที่เดียวกัน

สังขาร

สังขาร หมายถึงการปรุงแต่งของใจ เรื่องที่จะเอา
มาปรุงแต่งนั้นจะเป็นสิ่งที่รักและชอบใจ เฉพาะเรื่อง
ของกามคุณจะปรุงแต่งเป็นพิเศษ มีกิเลสตัณหาเป็นกำลัง
สนับสนุนผลักดันให้คิดปรุงแต่งไปอย่างไม่มีขอบเขต
เหตุที่จะให้คิดปรุงแต่งไปล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของ
ความรักใคร่ ความยินดีทั้งนั้น แต่ละคืนแต่ละวัน ใจจะจ้อง
มองหาเรื่องที่จะนำมาคิดอยู่ตลอดเวลา มีทั้งเรื่องเก่าและ
เรื่องใหม่จะนำมา คิดติดพันต่อกันไป ไม่มีกาลเวลา ขึ้นอยู่กับ
กิเลสตัณหาที่มีความต้องการ เรื่องที่ผ่านไปนาน
กลายเป็นอดีตแล้วก็ตาม ยังขุดคุ้ยนำมาอุ้มมาคิดให้จิตได้ฟู
ไปตามกิเลสตัณหาอยู่เรื่อยไป แล้วคิดปรุงแต่งโยงโย
มาบวกกันกับปัจจุบัน เพื่อให้จิตเกิดความผูกพันมีความ
กระสันในกามตัณหามากขึ้น จะยืนคิด เดินคิด
นั่งนอนคิด จิตก็ฟุ้งไปในการปรุงแต่งได้เหมือนกัน

เหมือนการกินเหล้าจะกินในอิริยาบถใดไม่สำคัญ
เมื่อน้ำเหล้าเข้าไปในท้องแล้วจะเมาจนลืมหืมตาได้เช่นกัน
นี่ฉันใด **ใจเมื่อได้รับการปรุงแต่งด้วยกิเลสตัณหา**

สมมติและสังขารเป็นของคู่กัน

ตัวสมมติและสังขารเป็นของคู่กัน ทำงานร่วมกัน

จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้เลย จึงเรียกว่าสังขารการปรุงแต่ง โดยสมมติ ถ้าไม่มีสมมติสังขารจะปรุงแต่งอะไรไม่ได้ หรือมีสมมติเพียงอย่างเดียว ไม่มีสังขารการปรุงแต่ง สมมติ ก็มีอยู่โดยธรรมชาติในตัวมันเอง เหมือนกับแม่ครัวถึงจะมีฝีมือดีในการปรุงอาหาร ถ้าไม่มีอุปกรณ์เครื่องปรุงและไม่มีอาหารที่จะมาประกอบในการทำแล้ว แม่ครัวก็ทำอะไรไม่ได้ หรือมีเครื่องปรุงอาหารอยู่พร้อมแล้ว แต่ไม่มีแม่ครัวที่มาประกอบอาหาร ความสำเร็จในอาหารจะไม่เกิดขึ้นแต่อย่างใด

นี่ฉันใด สมมติและสังขารทั้งสองอย่างนี้ เป็นของคู่กัน ทำงานร่วมกัน มีกามตัณหาเป็นกำลังสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา จะปรุงแต่งในสมมติอะไรเรื่องไหน ตัณหาจะเป็นตัวกำหนดเรื่องให้ปรุงแต่งเอง ก็เลสจะเป็นตัวสื่อสารความสัมพันธ์ อยู่ที่ใจอย่างแนบแน่นเป็นพี่เลี้ยงให้แกใจอยู่ตลอดเวลาว่า ใจมีความต้องการในเรื่องใด ก็จะมีสมมติเรื่องที่ใจชอบ

ออกมาเป็นฉากๆ ความอยากของตัณหาที่ออกทำงาน ได้ทันที แต่เรื่องจะมีความเกี่ยวเนื่องอยู่ในกามคุณทั้งนั้น

เฉพาะรูป เป็นอันดับหนึ่งที่จะนำมาเป็นพระเอก นางเอกซูโรงมากที่สุด เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ เป็นตัวแสดงประกอบฉาก หรือเรียกว่าเป็นตัวสำรอง ในการเปลี่ยนรสชาติในความสุขทางใจ **หลักใหญ่จะเอารูป มาเป็นตัวสมมติ** เรียกว่า สังขารการปรุงแต่งในรูปสมมติ นี้อย่างสุดตัว มีความเห็นอย่างไรก็ปรุงเองแต่งเองเอา เสียทั้งหมด รูปจะสวยงามอย่างไร จะใช้เครื่องสำอางอะไร ชนิดไหนก็นำมาประดับประดาตกแต่งอย่างเต็มที่ ในที่สุด ใจก็หลงไหลไปตามสมมติเสียเอง

สังขารและสมมติ ทั้งสองนี้จึงเป็นเรื่องใหญ่ ในการที่จะต้องแก้ไข เหมือนกับไฟไหม้ป่าผืนขนาดใหญ่ ถ้าไฟได้ติดเชื้อแล้ว จึงยากที่จะดับลงได้ จะลุกลามตามเชื้อของไฟนั้นไปไม่มีขอบเขต ไม่มีประมาณ ไฟจะลุกแรง บ้างค่อยบ้างตามเชื้อของไฟที่มีอยู่ トラบใดเชื้อของไฟยังมี ไฟก็จะไหม้ต่อไปไม่มีท่าทีจะดับลงได้เลย นี่ฉันใด **เมื่อใจ ยังหลงไหลอยู่ในสมมติสังขาร ก็เลสตัณหาก็จะเกิดเป็น ไฟเผาใจให้เราร้อนอยู่ตลอดเวลา**

จะปรุงแต่งอย่างไร เพื่อให้ใจเกิดความเห็นผิด จะคิด
ในสมมติอย่างไร เพื่อให้ใจเกิดความไขว่เขว เพื่อหันเห
ให้ใจเกิดความเข้าใจผิดได้ ก็เลสก็ต้องปรุงแต่งไป ใจเกิด
ความเคยชินจึงกลายเป็นเรื่องธรรมดาไป

ฉะนั้น การแก้ความไม่รู้เห็นตามความเป็นจริงของใจ
และความหลงในสมมติภายในใจ จึงเป็นเรื่องใหญ่ใน
การปฏิบัติธรรม สังขารการปรุงแต่งจึงเป็นแนวความคิด
ของกิเลสตัณหา จะคิดปรุงแต่งในสมมติอะไรใจก็หลง
ในสมมตินั้นๆ กิเลสมีความฉลาดและมีไหวพริบในเชิงคิด
ปรุงแต่งได้เป็นอย่างดี คิดอย่างมีหลักการและวิธีการ
อย่างหยดย้อยทีเดียว ใจที่มีความโง่เขลาไม่มีสติปัญญา
อยู่ในตัวจะถูกกิเลสเอาสิ่งที่ปลอมแปลงมาหลอก ทำให้เกิด
ความเข้าใจผิดหลงผิดอย่างตายเป็นใจ จึงได้เป็นแนวร่วม
อยู่กับกิเลสตัณหาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อใจยังหลงใหลอยู่ในสมมติสังขาร
ก็เลสตัณหาก็คงเกิดเมืงไฟเผาใจ
ให้เร่าร้อนอยู่ตลอดเวลา

เช่น ตาสัมผัสรูปก็จะเกิดอารมณ์แห่งความชอบใจและไม่ชอบใจ หูสัมผัสเสียงก็จะเกิดเป็นอารมณ์ที่ชอบใจและไม่ชอบใจ จมูกสัมผัสกลิ่นก็จะเกิดอารมณ์ที่ชอบใจและไม่ชอบใจ ลิ้นสัมผัสรสของอาหารก็จะเกิดอารมณ์แห่งความชอบใจและไม่ชอบใจ กายสัมผัสในสิ่งที่อ่อนแข็งก็จะเกิดอารมณ์ที่ชอบใจและไม่ชอบใจ จึงเรียกว่า อารมณ์ในกามคุณห้า อารมณ์เหล่านี้จึงไปรวมอยู่ที่ใจแห่งเดียว จึงเรียกว่า เวทนา ก็คือ อารมณ์เกิดขึ้นจากกามคุณห้านั่นเอง

วิญญานการรับรู้จะมีในขั้นถัดต่อไป เช่น รับรู้ในอารมณ์ที่เกิดจากรูป รับรู้ในอารมณ์ที่เกิดจากเวทนา รับรู้ในอารมณ์ที่เกิดจากสัญญาความจำ รับรู้ในอารมณ์ที่เกิดจากสังขารการปรุงแต่ง และรับรู้อารมณ์ภายในใจ ฉะนั้น **วิญญานจึงมีหน้าที่เพียงการรับรู้เท่านั้น การรับรู้อย่างนี้ ยังไม่เป็นกิเลสตัณหาแต่อย่างใด เมื่อได้รับรู้แล้วเกิดความรู้สึกว่าชอบใจหรือไม่ชอบใจหรือเฉยๆ จึงเกิดเป็นกิเลสตัณหาขึ้นมาที่ใจ** เกิดเป็นความรักความใคร่ ความกำหนดยินดี

ฉะนั้นผู้ปฏิบัติธรรมต้องรู้จักวิญญานการรับรู้ว่าเป็นในลักษณะใด **ให้เข้าใจในลักษณะความรู้สึกที่ต่างกัน ในการรับรู้ของวิญญาน และให้เข้าใจในอารมณ์ที่เกิด**

จากความรู้สึกนั้นๆ ถ้าแยกออกมาเป็นสัดส่วนได้อย่างนี้จะเข้าใจในคำว่าวิญญานนี้ได้เป็นอย่างดี จะทำความเข้าใจในการปฏิบัติได้ถูกต้อง ไม่เกิดความสับสนเพราะรู้จักความหมายได้ดีแล้ว

คำว่า **รู้** ในคำเดียวนี้ มีความหมายได้หลายอย่าง เช่น **วิญญานการรับรู้ ธาตุรู้ ความรู้สึก ญาณรู้ ญาณทัชณะ ญาณที่รู้เห็น มรรคญาณ ญาณหยั่งรู้ ในองค์มรรค อุเบกขาญาณ ญาณหยั่งรู้ในการวางเฉย ปัญญาญาณ ญาณรู้รอบด้วยปัญญา วิปัสสนาญาณ ญาณที่รู้แจ้งเห็นจริงในสังขารตามความเป็นจริง วิสุทธิญาณ ญาณหยั่งรู้ในความบริสุทธิ์** ในความหมายในคำว่า ญาณ นี้มีมากจะหาอ่านตามตำราได้

ตำราในบางหมวดนักปราชญ์เจ้าทั้งหลายได้ขยายความเอาไว้เพียงย่อมน้อย จึงทำให้นักปราชญ์ยุคอนุฎีกาจารย์ ดีความที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้แบ่งเป็นสายโน้นสายนี้เกิดขึ้น **เฉพาะวิญญานการรับรู้ กับคำว่ารู้ในธาตุรู้ หรือคำว่า พุทโธ หมายถึงผู้รู้** เพียงสามรู้เท่านั้น ผู้ปฏิบัติจะทำความเข้าใจให้ถูกต้องได้หรือไม่ รู้แต่ละอย่างมีความแตกต่างกันอย่างไร ญาณในชั้นโลกีย์เป็นอย่างไร ญาณในชั้นโลกุตระเป็นอย่างไร

การปฏิบัติในชั้นนี้ต้องมีญาณรู้ทั้งสามนี้ เกี่ยวโยงถึงกันทั้งหมด ถ้าสติปัญญาที่มีความฉลาดรอบรู้ การพิจารณาชั้นนี้จะต้องพิจารณาให้เชื่อมโยงถึงกันทั้งหมด เช่น พิจารณารูปชั้นนี้ให้เป็นไปตามไตรลักษณ์อย่างไร ก็ให้เชื่อมโยงต่อกันกับเวทนาชั้นนี้ เชื่อมโยงต่อสัญญาชั้นนี้ เชื่อมโยงต่อสังขารชั้นนี้ เชื่อมโยงต่อวิญญาณชั้นนี้ ถ้าตั้งหลักในการพิจารณาในชั้นใดชั้นหนึ่งมีความชำนาญดีแล้ว การพิจารณาในชั้นอื่นๆ ก็จะเป็นของง่าย ในการปฏิบัติจะพิจารณาในชั้นใดก็มีความเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนมากขึ้น ถ้าพิจารณาเวทนา ก็ต้องรู้ในความหมายว่า เวทนา หมายถึงอะไร ให้ผลเป็นอย่างไร อะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดเวทนาเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ต้องรู้เห็นด้วยสติปัญญาที่ถูกต้องแล้วพิจารณาเวทนาเชื่อมโยงต่อกันในรูปชั้นนี้ พิจารณาเวทนาเชื่อมโยงต่อกันในสังขารชั้นนี้ พิจารณาเวทนาเชื่อมโยงต่อกันในสัญญาชั้นนี้ และพิจารณาเวทนาเชื่อมโยงต่อกันในวิญญาณชั้นนี้ เพราะชั้นนี้ทั้งห้าจะเป็นเหตุเป็นปัจจัยเชื่อมโยงต่อกันได้เป็นอย่างดี

การพิจารณาสัญญาความจำให้เป็นไปในไตรลักษณ์แล้วอย่างไร ก็ให้พิจารณาสัญญาเชื่อมโยงต่อกันในรูปชั้นนี้ พิจารณาสัญญาเชื่อมโยงต่อกันในเวทนาชั้นนี้ พิจารณาสัญญา

เชื่อมโยงต่อกันในสังขารชั้นนี้ พิจารณาสัญญาเชื่อมโยงต่อกันในวิญญาณชั้นนี้

การพิจารณาสังขารการปรุงแต่งให้เป็นไปในไตรลักษณ์แล้ว ให้พิจารณาสังขารเชื่อมโยงต่อกันในรูปชั้นนี้ พิจารณาสังขารเชื่อมโยงต่อกันในเวทนาชั้นนี้ พิจารณาสังขารเชื่อมโยงต่อกันในสัญญาชั้นนี้ พิจารณาสังขารเชื่อมโยงต่อกันในวิญญาณชั้นนี้

การพิจารณาในวิญญาณการรับรู้ให้เป็นไปในไตรลักษณ์แล้ว ก็ให้พิจารณาวิญญาณเชื่อมโยงต่อกันในรูปชั้นนี้ พิจารณาวิญญาณเชื่อมโยงต่อกันในเวทนาชั้นนี้ พิจารณาวิญญาณเชื่อมโยงต่อกันในสัญญาชั้นนี้ พิจารณาวิญญาณเชื่อมโยงต่อกันในสังขารชั้นนี้

การพิจารณาชั้นนี้ทำให้เชื่อมโยงต่อกันนี้ ให้ใช้สติปัญญาเฉพาะตัว ใช้ความสามารถด้วยตัวเอง จะพิจารณาได้น้อยมากอย่างไร จะพิจารณาได้หลายละเอียดอย่างไร ก็ให้เป็นไปในปัญญาเฉพาะตัว ถ้าจะอ่านจำเอาตามตำราพิจารณาก็ย่อมทำได้ แต่จะเป็นปัญญาในสัญญาจำเอาข้อความประโยคของผู้อื่นมาเลียนแบบ ถ้าเป็นในลักษณะนี้การพัฒนาปัญญาของตัวเองก็จะหมดสภาพลงทันที มีแต่ปัญญาคิดพิจารณาไปตามตำราเท่านั้น จะแก้ไขปัญญาของใจไม่ได้เลย

การใช้ปัญญาพิจารณาในขั้นนี้ต้องฝึกพิจารณา อยู่บ่อยๆ อย่าเอาตำรามาเป็นตัวตัดสินว่า รู้แล้วเข้าใจแล้ว ถ้าเป็นในลักษณะนี้จะไม่มีความรู้แจ้งเห็นจริงในขั้นนี้ทำ แต่อย่างไร จะพิจารณาถูกต้องตามหลักความเป็นจริงอยู่ก็ตาม ก็จะเป็นความจริงไปตามตำราเท่านั้น จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางใจแต่อย่างไร การพิจารณาถึงจะใช้ประโยชน์ข้อความ ไม่เหมือนกับตำราก็ไม่เป็นไร แต่ความหมายให้เหมือนกัน กับตำราที่นักปราชญ์ได้อธิบายเอาไว้

ในครั้งแรกก็ให้ใช้ปัญญาที่หยาบนี้ไปก่อน เมื่อพิจารณาอยู่บ่อยๆ ปัญญาก็จะค่อยมีความละเอียดขึ้น มีความภูมิใจในปัญญาของตัวเอง เหมือนการนับเงิน ของคนอื่น จะผ่านมือเราไปวันหนึ่งหลายร้อยล้านอยู่ก็ตาม ใจก็เฉยๆ ถ้าได้นับเงินที่เราหาได้ด้วยตัวเอง ถึงเงินจะไม่มากนัก ในความรู้สึกจะเกิดความภูมิใจดีใจว่าเงินนี้เป็นของของเรา อย่างแท้จริง ความหวงแหนการดูแลรักษา การจับจ่ายซื้อของ ก็จะได้รับผลประโยชน์จากเงินเราด้วยความภูมิใจ

นี่ฉันใด การใช้ปัญญาพิจารณาธรรมไปตามตำราใจ ก็เฉยๆ ไม่เกิดความแปลกใจตื่นตื่นในธรรมแต่อย่างไร ถ้ารู้เห็นธรรมด้วยปัญญาของเราเอง ในความรู้สึกจะทำให้ เกิดความภูมิใจเป็นอย่างมาก ถึงจะมีความรู้จากตำราก็ให้

นำมาประดับปัญญาได้ ถ้าเอาปัญญาไปประดับความรู้ เมื่อไร การปฏิบัติจะก้าวหน้าต่อไปไม่ได้เลย

ฉะนั้นการพิจารณาขั้นนี้ทำไปตามตำรา หรือพิจารณา หมวดยศธรรมอื่นๆก็ตาม ถึงจะพิจารณาได้แต่ใจก็จะเฉย เป็นธรรมดาไป ถ้าได้รู้เห็นความเป็นจริงด้วยปัญญาเฉพาะตัว จึงเรียกว่าผู้นั้นพึ่งตัวเองได้ ไม่ได้ไปหยิบยืมเอาความรู้ จากผู้อื่นมาเป็นของเรา เหมือนรับประทานอาหารสำเร็จรูป จากผู้อื่นทำไว้แล้ว ถ้าผู้อื่นไม่ทำให้รับประทานเราก็ต้องอด อดอาหารจากผู้อื่นมารับประทานต่อไป

นี่ฉันใด ผู้ปฏิบัติในยุคนี้มีความต้องการธรรมะสำเร็จรูป อยากรู้ในลัทธิธรรมความจริงอย่างไรก็ไปค้นหาดูในตำรา หรือถามครูอาจารย์องค์นั้นองค์นี้ไป ให้ครูอาจารย์ตัดสินให้ ว่าธรรมะหมวดนั้นผิดธรรมะหมวดนั้นถูก ทั้งที่ธรรมะของจริง อยู่ในตัวมีอยู่แล้ว แต่ไม่ยอมพิจารณาด้วยปัญญาของตัวเอง ให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็นจริง ถ้าเป็นไป ในลักษณะนี้จะไม่เกิดความมั่นใจในตัวเองได้เลย

ถ้าถามครูอาจารย์ที่ดีมีธรรมะที่ถูกต้องก็มีความ โชคดีไป ถ้าถามครูอาจารย์ที่เป็นมิจฉาปฏิบัติเราก็จะได้ ข้อมูลในธรรมะที่ผิด เมื่อนำมาปฏิบัติก็จะเกิดเป็นปัญหา เหมือนเรากำลังหลงทาง แต่ไปถามผู้หลงทางเหมือนกัน

กิเลสตัณหาจะอาศัยตน คือชั้นห้าเป็นที่อยู่อาศัย ถ้าทำลายตนได้แล้วก็ชื่อว่าทำลายกิเลสตัณหาตัวเอง

รูปไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่รูป รูปไม่มีในตน ตนไม่มีในรูป

เวทนาไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่มีในตน ตนไม่มีในเวทนา

สัญญาไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่สัญญา สัญญาไม่มีในตน ตนไม่มีในสัญญา

สังขารไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่สังขาร สังขารไม่มีในตน ตนไม่มีในสังขาร

วิญญาณไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่วิญญาณ วิญญาณไม่มีในตน ตนไม่มีในวิญญาณ

ถ้ารู้เห็นด้วยสติปัญญาชัดเจนอย่างนี้ กิเลสสารทั้งหลายจะไปอาศัยในชั้นห้าได้อย่างไร จึงได้สูญสลายไปจากชั้นห้านี้โดยหมดสิ้น

ผู้ปฏิบัติต้องสังเกตดูตัวเองว่า ขณะนี้เรามีปัญญา ความฉลาดรอบรู้ในสังขารหรือไม่ หรือมีเพียงความรู้ที่ได้จดจำเอาตามตำรา อาศัยรู้ตามครูอาจารย์ที่ท่านได้อธิบายให้ฟัง ถ้าหากรู้เพียงเท่านั้น จะเป็นปัญญา

ในสัญญา เป็นปัญญาในภาคทฤษฎีอยู่ในขั้นสุดมยปัญญาเท่านั้น ยังไม่ถึงขั้นจินตามยปัญญา และภาวนามยปัญญาแต่อย่างใด

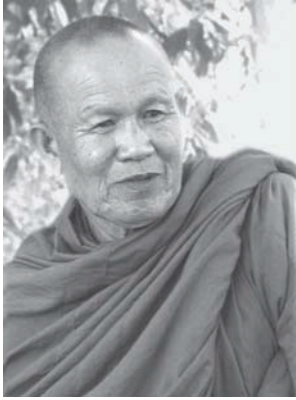
ปัญญาในหมวดปริยัติ ปัญญาในภาคปฏิบัติ ทั้งสองนี้มีความเกี่ยวโยงกันอยู่ก็ตาม ปัญญาในภาคปริยัติมีเท่าไร ก็มีความพอใจอยู่เพียงเท่านั้น ปัญญาในภาคปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความฉลาดรอบรู้ตามความเป็นจริงนั้น ผู้ปฏิบัติไม่ชอบพัฒนาปัญญาที่เป็นของส่วนตัวให้เกิดขึ้นบ้างเลย นี่ก็เพราะได้ยินได้ฟังมาว่าทำสมาธิให้จิตมีความสงบแล้ว ปัญญา ก็จะเกิดขึ้น นี่เองผู้ปฏิบัติจึงไม่ยอมฝึกปัญญา ยังมีความเห็นต่อไปว่า เมื่อปัญญาเกิดขึ้นจากสมาธิแล้ว ก็จะไปละกิเลสตัวนั้น ละตัณหาตัวนี้ให้หมดไปจากใจ โดยตัวเองอยู่เฉยๆไม่ต้องทำอะไร ปัญญาจะละกิเลสตัณหาให้หมดไปจากใจไปเอง เราก็จะได้เป็นพระอริยเจ้าที่สมบูรณ์ ความเข้าใจอย่างนี้ๆเองจึงทำให้ผู้ปฏิบัติไม่ยอมฝึกปัญญาจะนั่งคอยทำเป็นพระอริยเจ้าฟรีๆ ในลักษณะอย่างนี้ไม่มีที่ไหนในคำสอนของพระพุทธเจ้าเลย แต่คนเราคิดกันไปในมิจจาทิฏฐิ ความเห็นผิดไปเอง

การปฏิบัติถ้าศึกษาประวัติของพระอริยเจ้าในครั้งพุทธกาลให้ดีแล้ว จะไม่เกิดเป็นมิจจาปฏิบัติแต่อย่างใด

ประวัติหลวงพ่อกุล ขิปปปัญญา

หลวงพ่อกุล ขิปปปัญญา เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ท่านได้อุปสมบทเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ขณะอายุ เข้า ๒๗ ปี ที่วัดโพธิสมภรณ์ จังหวัดอุดรธานี มีพระธรรมเจดีย์ (จุม พนธุโล) เป็นพระอุปัชฌาย์

ช่วงแรกที้ออกปฏิบัติภาวนานั้น ท่านได้จาริกบำเพ็ญสมณธรรมไปยังสถานที่สัปปายะหลายแห่ง ได้เข้าถวายตัวเป็นศิษย์ของหลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล จังหวัดหนองบัวลำภู ท่านมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการปฏิบัติธรรม จนสามารถรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ หลังจากท่านได้บำเพ็ญกิจส่วนตนเสร็จแล้ว จึงได้อุทิศชีวิตที่เหลืออยู่ทุ่มเทให้แก่งการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ท่านได้สร้างวัดป่าบ้านค้อ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีเสนาสนะที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยปฏิบัติธรรม สำหรับทั้งบรรพชิตและฆราวาส มีเสนาสนะป่าเหมาะแก่การปลีกวิเวก ปัจจุบัน มหาเถรสมาคมประกาศให้วัดป่าบ้านค้อ เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอุดรธานี (ธ) แห่งที่ ๒

หลวงพ่อกุลได้เขียนหนังสือธรรมภาคปฏิบัติกว่า ๒๐ เล่ม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ท่านจึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติว่า เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ได้รับพระราชทานรางวัลเสมาสมาธรรมจักร สาขาการแต่งหนังสือทางพระพุทธศาสนา ท่านได้เมตตาออกแสดงธรรมตามที่ต่างๆ และได้มีการจัดทำสื่อธรรมะหลากหลายรูปแบบ ผลงานของท่านเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ด้านสาธารณสงเคราะห์ ท่านได้ส่งเสริมกิจการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้บำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคมมากมาย

หลวงพ่отูลเป็นอัจฉริยบุคคล สร้างพุทธสถานไว้ให้ลูกหลานได้กราบไหว้ ตั้งแต่ออกแบบควบคุมการก่อสร้าง พระมหาธาตุเจดีย์ อาคารอบรมธรรมสภา แกะสลักพระพุทธรูปไม้ตะเคียนทอง ๔ ปาง สร้างพิพิธภัณฑสถานสำหรับเก็บอัฐิธาตุ บริหาร แสดงประวัติและผลงานของท่าน ได้สร้างวัดและศูนย์ปฏิบัติธรรมหลายแห่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จากการที่หลวงพ่отูลได้สร้างคุณความดีและประโยชน์ให้ประเทศชาติและพระศาสนาเป็นอย่างมาก ดังนั้นในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ ท่านจึงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ นามว่า พระปัญญาพิศาลเถร

หลวงพ่отูล ขิปปปัญญา ได้ละสังขารด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ณ วัดป่าบ้านค้อ จังหวัดอุดรธานี รวมสิริอายุได้ ๗๓ ปี ๔๘ พรรษา และได้รับพระราชทานเพลิงสรีระสังขาร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ อัฐิธาตุของหลวงพ่отูลได้แปรสภาพเป็นพระธาตุ เป็นเครื่องประกาศคุณธรรมที่บริสุทธิ์ เป็นพระอรหันต์อีกท่านหนึ่งที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสมดังความมุ่งมั่นตามที่ท่านได้ตั้งสัจจะในครั้งออกบวชว่า “ขอมอบกายและถวายชีวิตเพื่อบูชาคุณพระพุทธรูปเจ้า พระธรรมเจ้า และพระสงฆ์เจ้า จะทำประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท”

ผลงานหนังสือธรรมะ พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญญา

๑. พ.ศ. ๒๕๒๕ แนวทางปฏิบัติภาวนา
๒. พ.ศ. ๒๕๒๗ ทวนกระแส
๓. พ.ศ. ๒๕๒๘ ตัดกระแส
๔. พ.ศ. ๒๕๒๙ ข้ามกระแส
๕. พ.ศ. ๒๕๓๐ คู่มือชาวพุทธ
๖. พ.ศ. ๒๕๓๑ พันกระแสโลก
๗. พ.ศ. ๒๕๓๒ พบกระแสธรรม
๘. พ.ศ. ๒๕๓๕ อัศจรรย์ประวัติ
(ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗)
๙. พ.ศ. ๒๕๓๗ สัมมาทิฎฐิ เล่ม ๑
๑๐. พ.ศ. ๒๕๓๘ สัมมาทิฎฐิ เล่ม ๒
๑๑. พ.ศ. ๒๕๓๙ พุทธทำนาย
๑๒. พ.ศ. ๒๕๔๐ สัมมาทิฎฐิ เล่ม ๓
๑๓. พ.ศ. ๒๕๔๑ เหตุให้เกิดทุกข์
๑๔. พ.ศ. ๒๕๔๑ ปัญญาอบรมใจ
๑๕. พ.ศ. ๒๕๔๒ ปัญญา ๓
๑๖. พ.ศ. ๒๕๔๔ พุทโธ
๑๗. พ.ศ. ๒๕๔๕ สัมมาศรัทธา

- ๑๘. พ.ศ. ๒๕๔๗ กาลามสูตร
- ๑๙. พ.ศ. ๒๕๔๘ ลัทธิปริสตรธรรม
- ๒๐. พ.ศ. ๒๕๕๐ ภัยธรรมชาติ
- ๒๑. พ.ศ. ๒๕๕๐ เปลี่ยนความเห็น
- ๒๒. พ.ศ. ๒๕๕๑ จุดประกายปัญญา

ผลงานหนังสือธรรมะ
ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ

- ๑. Beyond the Stream of the World
แปลจาก **พ้นกระแสโลก**
- ๒. Entering the Stream of Dhamma
แปลจาก **พบกระแสธรรม**
- ๓. Cutting off the Stream
แปลจาก **ตัดกระแส**
- ๔. Going Against the Stream
แปลจาก **ทวนกระแส**
- ๕. Buddha's 16 Prophecies
แปลจาก **พุทธทำนาย**
- ๖. Buddho
แปลจาก **พุทธโธ**
- ๗. Line of Practice for Mental Development
แปลจาก **แนวทางปฏิบัติภาวนา**
- ๘. Paradigm Shift
แปลจาก **เปลี่ยนความเห็น**
- ๙. Natural Disaster
แปลจาก **ภัยธรรมชาติ**
- ๑๐. Spark : Igniting the Flame of Wisdom
แปลจาก **จุดประกายแห่งปัญญา**

วัดและศูนย์ปฏิบัติธรรมในต่างประเทศ

วัดซานฟรานซิสมาราม (สหรัฐอเมริกา) โทร. 1-415-753-0857
KPY Redwood Valley (สหรัฐอเมริกา) โทร. 1-707-485-0833
วัดนวยอร์คัมมาราม (สหรัฐอเมริกา) โทร. 1-718-335-3409
วัดฮ่องกงัมมาราม (ฮ่องกง) โทร. 852-2475-1686

สื่อธรรม ONLINE
วัดป่าบ้านค้อ
ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านฝ้อ จ.อุดรธานี 41160
โทร. 085-4533245 , 089-4167825
watpabankoh.com watpabankoh@gmail.com

soundcloud.com/watpabankoh
รวมธรรมเทศนาสอนใจ

f วัดป่าบ้านค้อ
Watpabankoh

f วัดป่าบ้านค้อ รวมธรรมะ
WatpabankohDhamma

ร่วมเป็นเจ้าของภาพพิมพ์หนังสือและสื่อธรรมะของ
หลวงพ่อทูล ขิปปปัญโญ (พระปัญญาพิศาลเถร)
เชิญร่วมบริจาคได้ที่
บัญชีกองทุนมรดกธรรมหลวงพ่อทูล (วัดป่าบ้านค้อ)
ธนาคารกรุงไทย สาขาบ้านฝ้อ บัญชีออมทรัพย์
เลขที่บัญชี ๔๓๑-๐-๓๕๖๔๔-๓

